

Πολιτική Παιδεία Α' Γενικού Λυκείου

Απαντήσεις στα θέματα της Τράπεζας Θεμάτων

Συγγραφέας: Κατερίνα Νικολακοπούλου

ΘΕΜΑΤΑ

[11906-13485]

Χρησιμοποιήστε τους σελιδοδείκτες (bookmarks) στο αριστερό μέρος της οθόνης για την πλοήγηση μέσα στο έγγραφο.

Copyright© για τις απαντήσεις των θεμάτων
Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ, Αθήνα, 2015

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ
ΘΕΜΑ Α**

A1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- α.** Όλοι οι δημότες του Δήμου έχουν το δικαίωμα του εκλέγεσθαι στις δημοτικές εκλογές.
Μονάδες 3
- β.** Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη ο άνθρωπος είναι πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό ον.
Μονάδες 3
- γ.** *Κράτος δικαίου* αποκαλούμε το σύγχρονο κράτος που είναι δίκαιο.
Μονάδες 3
- δ.** Επιχείρηση είναι μια παραγωγική μονάδα, η οποία συνδυάζει τους συντελεστές παραγωγής (έδαφος, εργατική δύναμη, κεφάλαιο) προκειμένου να παράγει προϊόντα και υπηρεσίες με σκοπό το κέρδος.
Μονάδες 3
- ε.** Στόχος της κοινωνικοποίησης είναι η ένταξη του ατόμου στην κοινωνία και η διαφοροποίηση της κοινωνίας.
Μονάδες 3

Στις παρακάτω προτάσεις, από **A2** μέχρι και **A3**, να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A2. Η κοινωνία που είναι σύνολο ανθρώπων έχει ως χαρακτηριστικό:

- α.** την ενότητα
β. τη διαφοροποίηση
γ. την ισότητα
δ. τη μικρή χρονική διάρκεια

Μονάδες 5

A3. Τα δημόσια αγαθά:

- α.** παρέχονται δωρεάν ή οι πολίτες καταβάλλουν μικρό ποσό για αυτά.
β. προσφέρονται προς ορισμένες ομάδες πολιτών με προϋποθέσεις.
γ. παράγονται πάντα από το κράτος.
δ. παράγονται κυρίως από επιχειρήσεις.

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 11906
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ – ΘΕΜΑ Α

A1.

α. Λ

β. Σ

γ. Λ

δ. Σ

ε. Λ

A2. γ

A3. α

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ
ΘΕΜΑ Α**

A1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

- α.** Η συγκέντρωση του πληθυσμού στις πόλεις ονομάζεται αστικοποίηση. **Μονάδες 3**
- β.** Το βασικό καθήκον της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας(Ε.Κ.Τ.) είναι η διαφύλαξη της αξίας του ευρώ. **Μονάδες 3**
- γ.** Η ανακατανομή των εισοδημάτων μπορεί να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της φτώχειας. **Μονάδες 3**
- δ.** Οι πλασματικές ανάγκες είναι αυτές που πρέπει να ικανοποιούνται πρώτες για να ελαττωθεί το ανθρώπινο άγχος. **Μονάδες 3**
- ε.** Το αυταρχικό σύστημα δεν φοβάται τη συμμετοχή του πολίτη. **Μονάδες 3**

*Στις παρακάτω προτάσεις, από **A2** μέχρι και **A3**, να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.*

A2. Είναι διαρκές αγαθό:

- α.** το νερό
β. τα βιβλία
γ. η βενζίνη
δ. η παρακολούθηση συναυλίας

Μονάδες 5

A3. Ανήκει στο εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης:

- α.** πελάτες και προμηθευτές
β. φορολογία
γ. παραδόσεις και αξίες
δ. ύπαρξη πόρων

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 12015
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ – ΘΕΜΑ Α

A1.

α. Σ

β. Σ

γ. Σ

δ. Λ

ε. Λ

A2. β

A3. α

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ
ΘΕΜΑ Α**

A1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α. Ο Η/Υ είναι αγαθό καταναλωτό.

Μονάδες 3

β. Ο κοινωνικός έλεγχος λειτουργεί προληπτικά και κατασταλτικά.

Μονάδες 3

γ. Η εμφάνιση πλαστών δαπανών είναι τρόπος φοροδιαφυγής.

Μονάδες 3

δ. «Ξενοκράτης» ονομάζεται η νέα διοικητική διαίρεση της χώρας.

Μονάδες 3

ε. Η γεωργία είναι κλάδος παραγωγής που ανήκει στον πρωτογενή τομέα παραγωγής.

Μονάδες 3

Στις παρακάτω προτάσεις, από **A2** μέχρι και **A3**, να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A2. Για τους Μαρξιστές, οι συντελεστές παραγωγής που παράγουν πλούτο σε μια κοινωνία είναι:

α. έδαφος, εργασία, κεφάλαιο

β. έδαφος, εργασία, κεφάλαιο, επιχειρηματικότητα

γ. έδαφος, εργασία, επιχειρηματικότητα

δ. έδαφος, εργασία, κεφάλαιο, τεχνολογία

Μονάδες 5

A3. Η εσωτερική μετανάστευση μπορεί να είναι:

α. εκούσια

β. ακούσια

γ. οικολογική

δ. όλα τα παραπάνω

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 12217
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ – ΘΕΜΑ Α

A1.

α. Λ

β. Σ

γ. Σ

δ. Λ

ε. Σ

A2. α

A3. δ

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ
ΘΕΜΑ Α**

A1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α. Ο πρωτογενής τομέας παραγωγής αναφέρεται στη βιομηχανική παραγωγή.

Μονάδες 3

β. Τα Δικαιώματα του Παιδιού εμπεριέχονται σε μια Παγκόσμια δεσμευτική σύμβαση.

Μονάδες 3

γ. Ο πόλεμος είναι αιτία μετανάστευσης.

Μονάδες 3

δ. Η έλλειψη εκπαίδευσης θεωρείται ένα από τα αίτια της φτώχειας.

Μονάδες 3

ε. Η υπογεννητικότητα δεν επηρεάζει τα ασφαλιστικά ταμεία.

Μονάδες 3

Στις παρακάτω προτάσεις, από **A2** μέχρι και **A3**, να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A2. Οι εξελίξεις στην τεχνολογία μπορούν να δημιουργήσουν:

α. τεχνολογική ανεργία

β. νέες μορφές κοινωνικού αποκλεισμού

γ. τεχνοφοβία

δ. όλα τα παραπάνω

Μονάδες 5

A3. Οι μέτοχοι της Ανώνυμης Εταιρείας:

α. έχουν απεριόριστη ευθύνη

β. έχουν δικαίωμα μεταβίβασης των μετοχών τους

γ. μοιράζονται τα κέρδη ανεξάρτητα από τις μετοχές που έχουν

δ. διευθύνουν την εταιρεία

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 12225
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ – ΘΕΜΑ Α

A1

α. Λ

β. Σ

γ. Σ

δ. Σ

ε. Λ

A2. δ

A3. β

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**ΘΕΜΑ Α**

B1α. Ποιοι είναι οι συντελεστές παραγωγής κατά τους μαρξιστές και ποιοι κατά τους φιλελεύθερους; (Μονάδες 5) Ποια αξία είχε ιστορικά κάθε συντελεστής παραγωγής; (Μονάδες 8)

Μονάδες 13

B1β. Τι γνωρίζετε για την επιτροπή κεφαλαιαγοράς.

Μονάδες 12

B1α. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 46)

Οι συντελεστές παραγωγής, αυτοί που παράγουν πλούτο σε μια οικονομία, για ορισμένους, κυρίως τους μαρξιστές, είναι τρεις: το έδαφος (φυσικοί πόροι), το κεφάλαιο (μηχανήματα, κτήρια κτλ.) και η εργατική δύναμη (ικανότητα του ανθρώπου προς εργασία, η οποία παράγει τα μηχανήματα κτλ.). Για κάποιους άλλους, κυρίως τους φιλελεύθερους, οι συντελεστές παραγωγής είναι τέσσερις. Στους προηγούμενους τρεις προσθέτουν και την επιχειρηματικότητα. Ιστορικά, κάθε συντελεστής παραγωγής είχε διαφορετική σπουδαιότητα. Από την αρχαιότητα μέχρι την βιομηχανική επανάσταση, το έδαφος και η εργασία είχαν τη μεγαλύτερη σημασία. Από την βιομηχανική επανάσταση μέχρι τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το κεφάλαιο έχει τον πρώτο λόγο. Είναι η εποχή που το κεφάλαιο (capital = καπιταλισμός), με τη μορφή επιχειρήσεων εθνικών και πολυεθνικών, αυξάνεται και επεκτείνεται σε ολόκληρο τον κόσμο. Τις τελευταίες δεκαετίες, ο άνθρωπος (εργασία / επιχειρηματικότητα) αρχίζει να αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία. Στον 21^ο αιώνα, η γνώση είναι δύναμη. Ο ανταγωνισμός των επιχειρήσεων και των κρατών απαιτεί γνώση, δημιουργικότητα και καινοτομία.

B1β. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 151)

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι αρμόδια για την εποπτεία της εφαρμογής της νομοθεσίας για την κεφαλαιαγορά. Στόχος της είναι η διασφάλιση της λειτουργίας της αγοράς, ο περιορισμός του συστημικού κινδύνου, και η προστασία του επενδυτικού κοινού με την προώθηση της διαφάνειας. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με ίδιους πόρους, λειτουργεί αποκλειστικά χάριν του δημοσίου συμφέροντος και απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας και διοικητικής αυτοτέλειας. Η λειτουργία της δεν βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, οι δε πόροι της προέρχονται από τέλη και εισφορές που βαρύνουν τους εποπτευόμενους φορείς. Ο προϋπολογισμός της Επιτροπής συντάσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και εγκρίνεται από τον υπουργό οικονομίας και οικονομικών.

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**ΘΕΜΑ Α**

B1α. Πως λειτουργεί ο αυτοέλεγχος ως μορφή κοινωνικού ελέγχου; (Μονάδες 8) Να αναφέρετε ένα παράδειγμα. (Μονάδες 5)

Μονάδες 13

B1β. Να αναφέρετε τους εσωτερικούς παράγοντες που εμποδίζουν την καινοτομία στις επιχειρήσεις (μονάδες 4) και να αναπτύξετε αυτόν που αναφέρεται στην εσωστρέφεια και στην έλλειψη ανταγωνιστικότητας (μονάδες 8).

Μονάδες 12

B1α. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 79)

Αυτοέλεγχος είναι ο έλεγχος που ασκεί το ίδιο το άτομο στην συμπεριφορά του για διάφορους λόγους είτε γιατί έχει αποδεχθεί τους κοινωνικούς κανόνες ως λογικούς και αναγκαίους, είτε γιατί φοβάται τις κυρώσεις που θα υποστεί, αν τους παραβιάσει ονομάζεται αυτοέλεγχος. Παράδειγμα: υπάρχει ο κανόνας «απαγορεύεται η κλοπή». Το άτομο είτε γιατί θεωρεί τον κανόνα σωστό, είτε γιατί φοβάται την τιμωρία, είτε και για τους δύο λόγους, κρίνει και αξιολογεί τη συμπεριφορά του και δεν κλέβει. Βέβαια, ο βαθμός αυτοελέγχου εξαρτάται από τον βαθμό εσωτερικευσης, δηλαδή αφομοίωσης και αποδοχής των κοινωνικών κανόνων και αξιών της κοινωνίας.

B1β. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 133)

Οι εσωτερικοί παράγοντες που εμποδίζουν την καινοτομία στις επιχειρήσεις είναι:

α) **Η παραδοσιακή οργάνωση.**

β) **Η εσωστρέφεια και η έλλειψη ανταγωνιστικότητας.** Η εσωστρέφεια των ελληνικών επιχειρήσεων τις αποτρέπει από συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις και πανεπιστήμια/ερευνητικά κέντρα, περιορίζοντας την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και πρακτικών. Επίσης, η έλλειψη ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους τις αναγκάζει να περιορίζονται στην εσωτερική αγορά και να φθίνουν.

γ) **Ο φόβος της αποτυχίας.**

δ) **Η έλλειψη χρηματοδότησης.**

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**ΘΕΜΑ Α**

B1α. Ποιες είναι οι θέσεις των κοινωνικών και πολιτικών επιστημόνων, ως προς το ποιο μπορεί να είναι το μέλλον της μεταβιομηχανικής κοινωνίας;

Μονάδες 13

B1β. Βασικό κοινωνικό πρόβλημα της σύγχρονης κοινωνίας είναι η ανεργία. Να αναλύσετε τις μορφές της.

Μονάδες 12

B1α. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 23-24)

Οι κοινωνικοί και οι πολιτικοί επιστήμονες διαφωνούν ως προς το ποιο μπορεί να είναι το μέλλον της μεταβιομηχανικής κοινωνίας. Πολλοί προβλέπουν ότι θα αυξηθεί το ποσοστό του πληθυσμού των μεταβιομηχανικών κοινωνιών που θα έχει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση. Η εξέλιξη των μηχανών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία θα αποφέρει πολλά περισσότερα προϊόντα και θα δημιουργήσει τους όρους για την εξάλειψη της φτώχειας. Όμως, υπάρχει στον αντίποδα και ο έντονος προβληματισμός που στηρίζεται στο ότι, μέχρι σήμερα, τα μεγάλα προβλήματα της ανθρωπότητας που είναι η περιβαλλοντική καταστροφή, η φτώχεια και οι μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες δεν έχουν αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά. Η μεταβιομηχανική κοινωνία δεν έχει κατορθώσει μέχρι τώρα να τα λύσει.

B1β. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 171)

Μεγάλο πρόβλημα στις σύγχρονες κοινωνίες είναι η ανεργία. Άνεργοι θεωρούνται οι άνθρωποι οι οποίοι είναι ικανοί να εργαστούν και αναζητούν εργασία αλλά δε βρίσκουν. Η ανεργία έχει διάφορες μορφές:

- **Δομική ανεργία.** Οφείλεται στις δομές της οικονομίας (υπανάπτυξη της οικονομίας, φυγή επιχειρήσεων σε άλλες χώρες, κλείσιμο επιχειρήσεων, εγκατάλειψη του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, οικονομικές ανισότητες ανάμεσα στις χώρες).
- **Τεχνολογική ανεργία.** Οφείλεται στην είσοδο της τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία. Οι νέες τεχνολογίες δημιουργούν λιγότερες θέσεις εργασίες από αυτές που χάνονται λόγω της εισαγωγής τους.
- **Συγκυριακή ανεργία.** Οφείλεται στο γεγονός ότι κάποιες απασχολήσεις έχουν εποχικό χαρακτήρα (π.χ. τουρισμός, συγκομιδή καρπών μια συγκεκριμένη εποχή κτλ.).

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**ΘΕΜΑ Α**

B1α. Να γράψετε τέσσερις βασικούς κανόνες που συμπεριλαμβάνονται στη συνθήκη Σένγκεν.

Μονάδες 13

B1β. Να εξηγήσετε τι είναι η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και να αναλύσετε τα δικαιώματα ανάπτυξης-εξέλιξης και τα δικαιώματα επιβίωσης.

Μονάδες 12

B1α. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 157)

Τέσσερις βασικοί κανόνες που συμπεριλαμβάνονται στη συνθήκη Σένγκεν είναι οι παρακάτω:

- άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα.
- κοινή σειρά κανόνων που εφαρμόζονται σε άτομα που διασχίζουν τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ε.Ε.
- εναρμόνιση των κανόνων σχετικά με τους όρους εισόδου και θεώρησης διαβατηρίου για σύντομες διαμονές.
- ενισχυμένη αστυνομική συνεργασία (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διασυνοριακής παρακολούθησης και συνεχούς καταδίωξης).

B1β. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 94)

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι η πρώτη παγκόσμια δεσμευτική Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού. Θέτει στοιχειώδεις αρχές για την ευημερία των παιδιών στα διάφορα στάδια εξέλιξής τους και ισχύει σε όλες σχεδόν τις χώρες του κόσμου. Τα 54 άρθρα που περιέχει η Σύμβαση μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τέσσερις ευρύτερες κατηγορίες:

α) Δικαιώματα Επιβίωσης. Καλύπτουν το δικαίωμα του παιδιού για ζωή και τις ανάγκες που είναι πιο βασικές για την ύπαρξή του. Αυτά συμπεριλαμβάνουν ένα επαρκές επίπεδο διαβίωσης, στέγη, διατροφή και πρόσβαση σε ιατρικές υπηρεσίες.

β) Δικαιώματα Προστασίας.

γ) Δικαιώματα Ανάπτυξης – Εξέλιξης. Συμπεριλαμβάνουν όλα όσα τα παιδιά χρειάζονται για να μπορέσουν να εκμεταλλευθούν στο έπακρο τις δυνατότητές τους. Για παράδειγμα, το δικαίωμα της εκπαίδευσης, το παιχνίδι και η αναψυχή, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις, η πρόσβαση σε πληροφορίες και η ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας κτλ.

δ) Δικαιώματα Συμμετοχής.

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ
ΘΕΜΑ Α**

A1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α. Σκοπός του κράτους είναι η μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας.

Μονάδες 3

β. Η αναδιανομή του εισοδήματος από το κράτος, μειώνει τις κοινωνικές ανισότητες.

Μονάδες 3

γ. Η Πολιτική Προστασία αφορά την προστασία του πληθυσμού από τις συνέπειες ενός πολέμου.

Μονάδες 3

δ. Η βία αναπαράγεται από τη βία.

Μονάδες 3

ε. Η κίνηση του πληθυσμού από την πόλη προς την ύπαιθρο ονομάζεται αστικοποίηση.

Μονάδες 3

Στις παρακάτω προτάσεις, από **A2** μέχρι και **A3**, να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A2. Ο χαρακτηρισμός ενός αγαθού ως δημόσιου γίνεται:

α. με πολιτική απόφαση από την κυβέρνηση

β. με απόφαση της επιχείρησης

γ. με βάση τις ανάγκες των καταναλωτών

δ. με βάση το εισόδημα των καταναλωτών

Μονάδες 5

A3. Ο κοινωνικός έλεγχος ασκείται:

α. με επιβραβεύσεις

β. με επιβραβεύσεις και κυρώσεις

γ. με κυρώσεις

δ. μόνο με βάση τους νόμους του κράτους

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 12932
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ – ΘΕΜΑ Α

A1.

α. Σ

β. Σ

γ. Λ

δ. Λ

ε. Λ

A2. α

A3. β

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**ΘΕΜΑ Α**

B1α. Αναπτύξτε δύο από τα χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας.

Μονάδες 13

B1β. Τι εννοούμε με τον όρο «κοινωνικό πρόβλημα» και σε τι μέτρα επικεντρώνονται οι προσπάθειες αντιμετώπισης των κοινωνικών προβλημάτων;

Μονάδες 12

B1α. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 26)

Δύο από τα χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας είναι :

α) Η εξάρτηση και υποτέλεια. Το ελληνικό κράτος δημιουργήθηκε με σχέσεις υποτέλειας και εξάρτησης από τις Μεγάλες Δυνάμεις του 19ου αιώνα. Η υποτέλεια και η εξάρτηση ήταν οικονομική και πολιτική και διαμόρφωσαν καθοριστικά την ελληνική κοινωνία.

β) Η καθυστερημένη βιομηχανική ανάπτυξη. Η βιομηχανική ανάπτυξη στη χώρα μας ήταν καθυστερημένη με αποτέλεσμα να εισάγει βιομηχανικά προϊόντα (αυτοκίνητα, τρακτέρ, μηχανές), χωρίς η ίδια να μπορεί να εξάγει αντίστοιχα. Αυτό επιβάρυνε, σε μεγάλο βαθμό, την ελληνική οικονομία. Έτσι, η οικονομική ανάπτυξη στην Ελλάδα στηρίχθηκε αναγκαστικά, στη ναυτιλία, τη μετανάστευση και τον τουρισμό.

B1β. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 168-169)

Με το όρο κοινωνικό πρόβλημα εννοούμε μια κατάσταση που υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής ορισμένων ή όλων των μελών μιας κοινωνίας και συνήθως αποτελεί θέμα δημόσιας συζήτησης. Η αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων δεν είναι εύκολη. Σε σχέση με τα αίτια, οι προσπάθειες αντιμετώπισης των κοινωνικών προβλημάτων επικεντρώνονται στα εξής:

α) Μέτρα ρύθμισης των αλλαγών που προκαλούν οι αλλαγές στην οικονομία και την κοινωνία. Πρόκειται για μέτρα οικονομικά (επιδόματα στους άνεργους, επιδοτήσεις για επιχειρηματική δραστηριότητα στα νέα δεδομένα), εκπαιδευτικά (εκπαίδευση του πληθυσμού ώστε να ανταποκριθούν στις αλλαγές) κτλ.

β) Μέτρα για την καταπολέμηση της κοινωνικής ανισότητας. Πρόκειται για μέτρα σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, τα οποία αποσκοπούν στη διεύρυνση των ευκαιριών του πληθυσμού για συμμετοχή στην εργασία, την εκπαίδευση κτλ.

γ) Μέτρα προληπτικά και κατασταλτικά. Προληπτικά είναι τα μέτρα κοινωνικής πολιτικής, ενώ κατασταλτικά τα αστυνομικά και δικαστικά μέτρα.

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ**ΘΕΜΑ Α**

B1α. Τι γνωρίζετε για το *κράτος Δικαίου*;

Μονάδες 13

B1β. Ποιες επιχειρήσεις ονομάζονται εντάσεως κεφαλαίου, (μονάδες 5) ποιες εντάσεως εργασίας; (μονάδες 5) και με ποιον τρόπο μπορούν οι επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας να γίνουν εντάσεως κεφαλαίου; (μονάδες 2)

Μονάδες 12

B1α. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 160)

Το κράτος δικαίου δεν είναι το «δίκαιο κράτος». Είναι το κράτος στο οποίο οι σχέσεις των πολιτών στηρίζονται και ρυθμίζονται από το Σύνταγμα και τους νόμους. Το κράτος δικαίου είναι γέννημα της Γαλλικής Επανάστασης. Πριν από τη συγκρότηση του κράτους δικαίου, οι άνθρωποι ήταν έρμαια των βασιλιάδων και των ευγενών, οι οποίοι νομοθετούσαν και δίκάζαν ανάλογα με τα συμφέροντα και τη βούλησή τους. Το κράτος δικαίου προστατεύει πρωταρχικά τον αδύναμο. Όσο και όπου υποχωρεί το κράτος δικαίου, τόσο θίγονται τα πιο φτωχά και αδύναμα κοινωνικά στρώματα. Το κράτος δικαίου, στις σύγχρονες κοινωνίες, στο ζήτημα της αλληλεγγύης και της δικαιοσύνης εκπληρώνει τον ρόλο τον οποίο είχε περιγράψει ο Γερμανός φιλόσοφος Χέγκελ. Δηλαδή, είναι ένας μηχανισμός που περιορίζει τον εγωισμό και την ιδιοτέλεια των ανθρώπων κατά τη διεκδίκηση των συμφερόντων τους προς όφελος του κοινού καλού.

B1β. (βλ. σχολ. βιβλ. σελ. 128-129)

Επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας, είναι επιχειρήσεις που για την παραγωγή των προϊόντων τους χρησιμοποιούν πολλούς εργαζόμενους. Η εργασία είναι φτηνή, και αυτό συμφέρει τον επιχειρηματία. Τέτοιες επιχειρήσεις είναι οι κλωστοϋφαντουργικές. Επιχειρήσεις εντάσεως κεφαλαίου. Είναι επιχειρήσεις, οι οποίες στην παραγωγή των προϊόντων τους χρησιμοποιούν σημαντικό κεφάλαιο. Στις περιπτώσεις αυτές υπάρχουν περισσότερα ή και καλύτερα μηχανήματα και λιγότεροι εξειδικευμένοι εργαζόμενοι. Τέτοιες επιχειρήσεις είναι π.χ. οι χημικές βιομηχανίες και οι επιχειρήσεις νέων τεχνολογιών. Οι επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας, αν εκσυγχρονίσουν τα μηχανήματά τους και την όλη οργάνωση και λειτουργία τους, μπορούν να γίνουν επιχειρήσεις εντάσεως κεφαλαίου.

**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ
ΘΕΜΑ Α**

A1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

α. Όλες οι κοινωνίες μέχρι την βιομηχανική ανάπτυξη ήταν αγροτικές.

Μονάδες 3

β. Σε κάθε κοινωνία υπάρχουν κοινωνικοί κανόνες που ρυθμίζουν τις ατομικές και τις συλλογικές συμπεριφορές.

Μονάδες 3

γ. Τα δημόσια αγαθά παρέχονται δωρεάν ή με συμβολικό αντίτιμο σε όλους.

Μονάδες 3

δ. Δημότες ενός Δήμου είναι όσοι κατοικούν στο συγκεκριμένο δήμο.

Μονάδες 3

ε. Η γραφειοκρατία διευκολύνει την καινοτομία στις επιχειρήσεις.

Μονάδες 3

Στις παρακάτω προτάσεις, από **A2** μέχρι και **A3**, να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A2. Η πολιτική αναδιανομής του εισοδήματος έχει στόχο:

- α. τη μείωση της φορολογίας
- β. τη μείωση της διαφθοράς
- γ. τη μείωση της κοινωνικής ανισότητας
- δ. την αύξηση της φορολογίας

Μονάδες 5

A3. Η αποβολή από το σχολείο είναι:

- α. μορφή άτυπου κοινωνικού ελέγχου
- β. μορφή τυπικού κοινωνικού ελέγχου
- γ. μορφή αυτοελέγχου
- δ. τίποτε από τα παραπάνω

Μονάδες 5

ΘΕΜΑ 13485
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ – ΘΕΜΑ Α

A1.

α. Σ

β. Σ

γ. Σ

δ. Λ

ε. Λ

A2. γ

A3. β